

MTEP PASLAUGŲ ĮSIGIJIMO SUPAPRASTINIMAS: 2 KOMPONENTAS

Paulo Magina & Neringa Virbickaitė
EBPO Viešųjų pirkimų padalinys
Lietuva: Baigiamasis renginys
Vilnius – 2019 kovo 13 d.

Darbotvarkē

1. Projekto informacija
2. Vertinimas
3. Pagrindinēs iřvados
4. Pasiūlymai

PROJEKTO INFORMACIJA

Projekto informacija

- Lietuva, suprasdama supaprastintos vieningos inovacijų įsigijimo, vertinant bendrai, sistemos sukūrimo svarbą, kreipėsi į EK ir EBPO.
- Projektas finansuojamas iš Europos Komisijos struktūrinės reformos paramos programos
- EBPO teikia techninę paramą Lietuvai.
Pagrindiniai partneriai:
 - Ekonomikos ir inovacijų ministerija
 - Švietimo, mokslo ir sporto ministerija

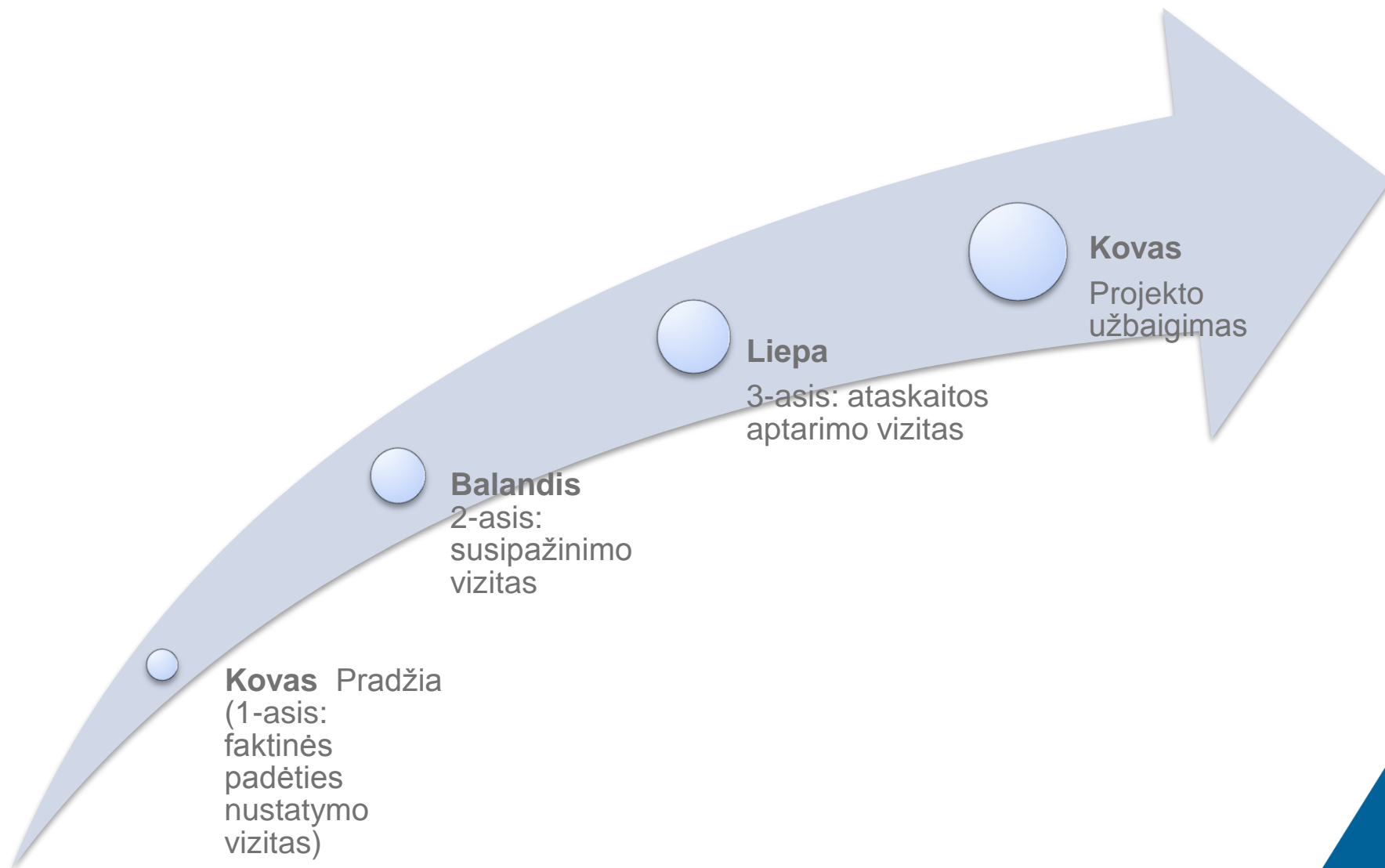

Iššūkliai

- Iš esmės pagrindinis tikslas buvo nustatyti, kokios yra supaprastintos vieningos inovacijų pirkimo, vertinant bendrai, sistemos sukūrimo galimybės.
- Tačiau vos pradėjus vertinti schemas ir programas nustatytos papildomos problemos:
 - susijusios su mokslinių tyrimų ir eksperimentinės plėtros (MTEP) sąvoka
 - susijusios su kai kurių nedidelių programų tikslais
 - susijusios su inovacijų pirkimu ir kokia apimtimi yra pasiekiami inovacijų pirkimų tikslai
 - kiek viešųjų pirkimų taisyklės ir tvarka gali būti taikomi skiriant moksliniams tyrimams skirtas lėšas?

Projekto įgyvendinimo eiliškumas

VERTINIMAS

Esamos sistemos įvertimas, siekiant nustatyti:

- skirtingas administravimo sistemas,
- finansavimo šaltinius,
- schemų tikslus,
- tikslines grupes,
- finansavimo srautus ir
- teisinį reglamentavimą

Vertintos programos/schemas

EBPO vertino šias Lietuvos valdžios institucijų įvardintas schemas/programas:

- Nacionalinės MTEP programos (formaliai vadinamos “Nacionalinės mokslo programos”)
- Ilgalaikės institucinės MTEP programos
- Ikiprekybinių pirkimų schema
- Inovatyvių viešųjų pirkimų schema
- Mokslo ir studijų institucijų schema MTEP paslaugoms pirkti
- Reikminių tyrimų projektai.

Veiksmai

- Esamo teisinio reglamentavimo (ES ir Lietuvos) vertinimas
- Susitikimai su suinteresuotomis šalimis:
 - Ekonomikos ir inovacijų ministerija (EIM),
 - Švietimo, mokslo ir sporto ministerija (ŠMSM),
 - Lietuvos mokslo taryba (LMT),
 - Mokslo, inovacijų ir technologijų agentūra (MITA),
 - Mykolo Romerio universitetas

PAGRINDINĒS IŠVADOS

Ilgalaikės institucinės MTEP programos

Ilgalaikės institucinės MTEP programos sudaro dvi dalys:

(1) *Valstybinių institutų (13) finansavimas*

- **daugiausia** finansuojami moksliniai tyrimai
- iš esmės nekuriami nauji produktai, paslaugos ar procesai
- tiesiogiai neremia inovacijų projektų

(2) *ŠMSM inicijuotų programų finansavimas*

- *ad hoc* projektai, skirti spręsti valstybės ir visuomenės problemas (taip pat kaip ir Reikminių tyrimų MTEP projektai)
- pagal schemą nenustatyta, kaip geriausios idėjos konkurse turėtų būti vertinami pasiūlymai ar kaip yra pasirenkama geriausia idėja
- neįgyvendintas nė vienas projektas (šios schemos dalies faktinio poreikio klausimas?)

Nacionalinės MTEP programos

EBPO mano, kad netikslinga taikyti viešųjų pirkimų taisykles nacionalinėms MTEP programoms. Tačiau, šiose programose yra tam tikrų problemų:

- laiku nepriimami atitinkami teisės aktai;
- galimos problemos dėl atitikties ES teisės aktams (*reikalavimas, kad vykdančioji institucija būtų Lietuvos mokslo ir studijų institucija, įtraukta į Švietimo ir mokslo institucijų registrą*)
- **daugiausia** finansuojami moksliniai tyrimai
- iš esmės nekuriami nauji produktai, paslaugos ar procesai
- trūksta skaidrumo vertinant pasiūlymus, pvz. atrankos procese, nustatant reikalavimus dėl reikalaujamos mokslininkų kompetencijos lygio
- nėra galimybės apskųsti sprendimą dėl balų suteikimo ir ekspertų vertinimą

Reikminių tyrimų projektai

Išvados:

- Šia programa neremiamas naujų produktų, paslaugų ar procesų vystymas
- galimos problemos dėl atitikties ES teisės aktams (reikalavimas, kad vykdančioji institucija būtų Lietuvos mokslo ir studijų institucija, įtraukta į Švietimo ir mokslo institucijų registrą)
- trūksta skaidrumo vertinant pasiūlymus, pvz. atrankos procese, nustatant reikalavimus dėl reikalaujamos mokslininkų kompetencijos lygio
- nėra galimybės apskųsti sprendimą dėl balų suteikimo ir ekspertų vertinimą
- pats programos pobūdis rodo, kad viešųjų pirkimų taisyklės gali būti taikomos

Mokslo ir studijų institucijų schema MTEP paslaugoms pirkti

- Mokslo ir studijų institucijų schema MTEP paslaugoms pirkti nėra schema *per se*
- “schema” taikoma vadovaujantis išimtimi, nustatyta VPĮ 15 str. 2 d. 1 p. ir PĮ 26 str. 2 d. 1 p. ir yra **išimtinai** skirta mokslo ir studijų institucijoms
- VPĮ 15 str. 2 d. 1 p. ir PĮ 26 str. 2 d. 1 p. **nesuderinama su** VPĮ 15 str. 1 d. 1 p. ir atitinkamai PĮ 26 str. 1 d. 1 p.

Ikiprekybinių pirkimų ir inovatyvių pirkimų schemų srityje susiduriama su tomis pačiomis problemomis:

- Mažas ikiprekybinių pirkimų ir inovatyvių pirkimų skaičius (keletas ikiprekybinių pirkimų, nei vienos inovacijų partnerystės)
- nepakankamai skatinami inovatyvūs pirkimai
- nedaug mokymų šioje srityje, todėl trūksta kompetencijos vykdyti šias procedūras

PASIŪLYMAI

Bendros pastabos

- Skirtingų schemų ir programų teisinis reglamentavimas turėtų būti patikslintas ir papildytas aiškiomis nuostatomis, susijusiomis su eksperimentinės plėtros ir inovacijų finansavimo etapais (t. y. dėl išlaidų tinkamumo ir t. t.).

Ilgalaikės institucinės MTEP programos

- Kadangi Ilgalaikės institucinės MTEP programos yra skirtos valstybiniam mokslinių tyrimų institutams finansuoti, turėtų būti svarstomas nuostatų dėl šios programos dalies, susijusios su *ad hoc* smulkių projektų (programų), inicijuojamų ŠMSM, finansavimu, panaikinimas.
- *Ad hoc* smulkūs projektai galėtų būti sujungti su Reikminių tyrimų MTEP projektų schema ir (arba) jiems galėtų būti taikomos įprastinės viešųjų pirkimų taisyklės (pvz. taikant projekto konkurso procedūrą)

Nacionalinės MTEP programos

- Atsakingos Lietuvos valdžios institucijos turėtų skirti daugiau laiko ir dėmesio susijusių teisės aktų rengimui ir tvirtinimui.
- Viešuosiuose pirkimuose suformuota kvalifikacijos reikalavimų, pasiūlymų vertinimo kriterijų (kokybinių ir/arba kokybinių) ir techninių specifikacijų reikalavimų nustatymo praktika galėtų būti panaudota rengiant konkurso dokumentus nacionalinių MTEP programų įgyvendinimui.
- Taip pat galėtų būti panaudota praktika, suformuota Aprašuose nustatant reikalavimus dėl 2014-2020 programos įgyvendinimo.
- Kadangi dėl Lietuvos mokslo tarybos mokslo ir sklaidos projektų konkursinio finansavimo taisyklių, patvirtintų Lietuvos mokslo tarybos pirmininko 2018 m. sausio 29 d. įsakymu Nr. V-45, nuostatų (susijusių su diskriminacija dėl pilietybės) kyla rimtų atitikties ES teisės aktams problemų, Lietuvos valdžios institucijos turėtų įvertinti objektyvių aplinkybių egzistavimo klausimą ir jei tokių aplinkybių nėra, toks reglamentavimas turėtų būti panaikintas, užtikrinant platesnį dalyvavimą ir atitiktį ES teisės aktų nuostatomis.
- Kadangi 2019 m. sausio 1d. įsigaliojo naujas Technologijų ir inovacijų įstatymas, ŠMSM ir EIM turėtų **dirbti kartu kuriant vieningą, aiškų ir skaidrų** teisinį reglamentavimą Nacionalinėms mokslo ir technologijų programoms įgyvendinti, įskaitant konkurso procedūras, pasiūlymų vertinimą (įtraukiant kokybinius ir/ar kiekybinius vertinimo kriterijus), apskundimo procedūrą (įtraukiant galimybę apskųsti sprendimą dėl balų suteikimo ir ekspertų vertinimą) ir t.t.

Reikminių tyrimų projektai

- Reikėtų apsvarstyti Reikminių tyrimų projektų schemos panaikinimo klausimą.
- Suinteresuotos institucijos (kurios yra perkančiosios organizacijos) galėtų įsigyti mokslinių tyrimų paslaugas viešųjų pirkimų būdu, **arba**
- Teisės aktai turėtų būti patikslinti, nustatant skaidrias ir aiškias pasiūlymų vertinimo nuostatas ir kriterijus. Įtraukiant sprendimo dėl balų suteikimo ir ekspertų atlikto pasiūlymų vertinimo apskundimo procedūrą.

Mokslo ir studijų institucijų schema MTEP paslaugoms pirkti

- Valdžios institucijos turėtų svarstyti Mokslo ir studijų institucijų schemas MTEP paslaugoms pirkti (patvirtintą 2018 m. gegužės d. Švietimo ir mokslo ministro įsakymu Nr. V-448) panaikinimą. Ji taikoma pagal išimtį, nustatytą:
 - Viešųjų pirkimų įstatymo (VPĮ) 15 str. 2 d. 1 p.
 - ir*
 - Lietuvos Respublikos pirkimų, atliekamų vandentvarkos, energetikos, transporto ar pašto paslaugų srities perkančiųjų subjektų, įstatymo (PĮ) 26 str. 2 d. 1 p.
- Atitinkamai panaikinant aukščiau nurodytus VPĮ ir PĮ straipsnius.

Ikiprekybiniai pirkimai, Inovatyvių pirkimų schema

- Ikiprekibiniai pirkimai, inovacijų partnerystė ir kiti inovatyvūs pirkimai turėtų būti skatinami šiomis priemonėmis:
 - parengiant nacionalinę inovatyvių pirkimų skatinimo strategiją
 - atsakingoms institucijoms parengiant mokymų medžiagą ir užtikrinant, kad reguliariai būtų vedami atitinkami mokymai.

AČIŪ!